

Тож, з огляду на все вищесказане вважаємо за необхідність впровадження сучасних передових технологій у роботу поліцейських з метою полегшення виявлення та розслідування злочинів, а також забезпечення безпеки людей та громадян.

Список використаних джерел

1. Пефтієв Д. О. Використання систем інтелектуального відеоспостереження в забезпеченні публічної безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eir.pstu.edu/bitstream/handle/123456789/10717/%D0%9D%D0%B0%D1%86_%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%86%D1%96%D1%8F_p152-156%20%28%D1%81.%20151-155%29.pdf?sequence=1. – Назва з екрана.

2. ІТСУА «В Донецкой области начала работу интеллектуальная аналитическая система видеонаблюдения и контроля правопорядка UASC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://itc.ua/news/v-donetskoy-oblasti-nachala-rabotu-intellektualnaya-analiticheskaya-sistema-videonablyudeniya-i-kontrolya-pravoporyadka-uasc-video/>. – Назва з екрана.

3. ВВС «В США набирают популярность камеры видеонаблюдения» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.com/russian/society/2013/04/130429_usa_cctv_surveillance. – Назва з екрана.

Шикоряк Микола Миколайович,
ад'юнкт Національної академії
внутрішніх справ

СЛІДОВА КАРТИНА КОРИСЛИВИХ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ ІНОЗЕМЦЯМИ

Корисливі насильницькі злочини є «ярдом» загальнокримінальної злочинності. Зміни суспільного життя позначаються на їх трансформації, удосконалюються засоби та методи злочинної діяльності. Сьогодні спостерігається розвиток міжнародних відносин, розширення економічних та соціальних зв'язків, посилення «прозорості» кордонів, спрощення порядку міжнародних поїздок, підвищення інтенсивності міграції населення, утворення етнічних діаспор. Перелічені обставини використовуються злочинцями у протиправних цілях,

відкриваючи нові злочинні можливості. Окреслені тенденції стали характерними й для України, адже кількість корисливих насильницьких злочинів, вчинених іноземцями, є загрозливою.

Традиційно виокремлюються три основні групи корисливих насильницьких злочинів за спрямованістю посягань. Це злочини: 1) проти життя та здоров'я особи (вбивства з корисливих мотивів, вбивства, вчинені на замовлення); 2) проти власності (грабежі, розбої, вимагання); 3) проти громадської безпеки (бандитизм). Небезпечними є й інші корисливі насильницькі злочини: незаконне заволодіння транспортним засобом, поєднане з насильством, із корисливих цілей, незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинене за тих самих кваліфікуючих ознак та ін.

Слідова картина корисливих насильницьких злочинів, вчинених іноземцями, є різноманітною, представлена групами ідеальних та матеріальних слідів.

Корисливі насильницькі злочини вчинюються іноземцями переважно у співучасті. Вказане обумовлює особливості слідової картини злочину, яка характеризується: багатоманітністю слідів, що належать різним особам; відносно великим об'ємом чи вагою викраденого, що свідчить про неможливість самостійного вчинення злочину; встановленням факту одночасного використання декількох технічних засобів, пристроїв, які керувалися чи використовувалися не самостійно; відносно коротким часовим проміжком реалізації злочинного наміру.

При вчиненні злочину організованою злочинною групою слід враховувати, що деякі її члени можуть не приймати безпосередньої участі у реалізації злочинних дій, а виконувати допоміжні функції. Тому, досліджуючи матеріальну обстановку місця події, важливо встановити не лише конкретні матеріальні сліди, але й взаємозв'язок між ними.

Діяльність із виявлення та збирання криміналістичної інформації при розслідуванні корисливих насильницьких злочинів іноземців пов'язана із вказаними особливостями, що обумовлює дослідження як місця вчинення злочину, так й інших причинно пов'язаних із подією злочину об'єктів. Тому не випадково в криміналістиці розрізняють «місце вчинення злочину» і «місце події».

Дослідження матеріальних слідів слід проводити системно, встановлюючи взаємозалежності та взаємозв'язки між окремими матеріальними слідами і обставинами, а також з метою встановлення між ними кореляційних закономірностей.

Аналіз слідової картини при вчиненні корисливих насильницьких злочинів іноземців дозволяє класифікувати утворювані сліди за наступними підставами:

а) за формою виразу: матеріальні (99,2%) й ідеальні (78,3 %). Матеріальні сліди злочину у 100 % випадів було виявлено при вчиненні умисних вбивств з корисливих мотивів, умисних вбивств на замовлення, грабежу, розбю, бандитизму, незаконного заволодіння транспортним засобом, незаконного позбавлення волі або викрадення людини. При вчиненні вимагання матеріальні сліди вчинення злочину було виявлено у 90,9 % випадків.

б) за стадією реалізації злочинного наміру: сліди, що виявляються при підготовці (76,7 %), безпосередньому вчиненні злочину (99,1 %) та його приховуванні (63,3 %). Так, найбільш кількість слідової інформації утворюється під час безпосереднього вчинення злочину. Це умисне вбивство з корисливих мотивів, вбивство на замовлення, грабіж, розбій, бандитизм, незаконне заволодіння транспортним засобом, незаконне позбавлення волі або викрадення людини (по 100 %). Під час безпосереднього вчинення вимагання слідова картина відобразилася у 90,9 % випадків.

в) за місцем прояву: сліди, що утворилися на території України (100 %) й на території іноземної держави (держав) (15,8 %). У 100 % досліджуваних злочинів слідова картина була утворена й виявлена на території України. Однак, у окремих випадках, певні елементи слідової картини знаходять свій враз на території іноземних держав. Це пов'язано із переміщенням на територію іноземних держав іноземців, що причетні до вчинення злочинів, збутом викраденого в іноземних державах, переведенням на рахунок іноземних установ грошових коштів та ін. Під час вивчення кримінальних проваджень, виявлено елементи слідової картини на території іноземних держав: умисне вбивство з корисливих мотивів (9,7 %), грабіж (13,8 %), розбій (14,3 %), вимагання (27,3 %), бандитизм (42,8 %).

г) за механізмом слідоутворення: (сліди-відображення (79,2 %), сліди-предмети (62,5 %), сліди-документи (45,8 %), сліди-речовини (39,2 %).

Злочин як явище матеріального світу є взаємодією осіб і предметів навколишнього середовища, внаслідок якої утворюються матеріальні та ідеальні сліди-відображення, що й виступають джерелами інформації. Тому будь-яка діяльність або бездіяльність людини, яка вчинила злочин, не проходить безслідно. Сліди відображення утворюються на об'єктах живої і неживої природи, а також у свідомості людини. Вивчення закономірностей утворення відображень і прийомів здобування інформації про характер взаємодії складає одну із сторін методологічної основи судово-слідчого пізнання, базу для розкриття й розслідування злочинів, профілактичної діяльності.

Крім того, виходячи із проведених досліджень, слід зазначити, що коло особливих об'єктів криміналістичного дослідження, що зберегли на собі інформацію про подію при вчиненні корисливих насильницьких злочинів іноземцями широке і утворює наступні групи:

1. Документи, які стосуються факту перебування іноземців на території України: паспорт державний та закордонний, імміграційні карти, митна декларація, виїзна форма, чеки на товари, куплені в пункті виїзду та в країні-транзиті або квитанції пунктів обміну валюти, квитанції про оплату за проживання в готелях.

2. Предмети та матеріальні цінності: а) засоби, за допомогою яких підроблялися паспорти та інші документи, необхідні для отримання віз для виїзду за кордон, бланки документів, а також печатки, штампи тощо; б) холодна, вогнепальна зброя, засоби катування тощо, за допомогою яких на потерпілу особу заподіювався фізичний і психічний тиск; в) електронні носії інформації: мобільні гаджети, системні блоки комп'ютерів, накопичувачі інформації, які пов'язані з подією злочину; г) товарно-матеріальні цінності (рухоме, нерухоме майно) та грошові кошти (готівкові та безготівкові), які отримані внаслідок вчинення корисливого насильницького злочину.

3. Сліди, які свідчать про фізичне насильство, що заподіювалося потерпілій особі (тілесні ушкодження; сліди, що свідчать про знущання над особою).

4. Приміщення (складські, офісні, житлові), транспортні засоби, ділянки місцевості, де відбувалися дії з підготовки, вчинення та приховання злочину;

5. Пам'ять людей (ідеальні відображення), що знаходять своє вираження у кримінальному провадженні у вигляді показань свідків, потерпілих, підозрюваних, обвинувачених.

Суттєве значення мають дані операторів зв'язку, що надають послуги з телефонного зв'язку, про вхідні та вихідні дзвінки з телефонів осіб, які підозрюються у причетності до злочинної діяльності. Також відповідна інформація може міститися в електронній пошті особи, що функціонує на допомогою використання мережі Інтернет і тому також потребує дослідження.

У кримінальних провадженнях щодо корисливих насильницьких злочинів криміналістичний інтерес представляють не лише сліди злочинців, але й сліди потерпілих. Дуже важливо правильно визначити, які саме сліди і де повинні або могли залишитися в результаті вчинення злочину.

Отже, вчинення корисливих насильницьких злочинів іноземцями знаходить свій вираз у наявності матеріальних і ідеальних слідів учинення злочину, що складають такий елемент криміналістичної характеристики як слідова картина.

Школьніков Владислав Ігорович,
здобувач ступеня вищої освіти
магістр навчально-наукового
інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ;

Мировська Анна Всеволодівна,
професор кафедри криміналістики
та судової медицини Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКУМЕНТІВ З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

На сучасному етапі розвитку суспільства розвиток високих технології призводить до перенасичення інформаційного простору людини. Станом на січень 2017 року